

FAUNISTIC RECORDS FROM THE CZECH REPUBLIC – 236

Coleoptera: Curculionidae

Cleoninae

Larinus (Phyllonomeus) sturnus (Schaller, 1783). Bohemia occ., Mýtina (near Lipová), Železná hůrka National Nature Monument (5940), 13.vi.2004, 2 ♂♂, 1 ♀; 6.vii.2004, 1 ♀; all spec. S. Benedikt leg., det. et coll., all spec. on *Centaurea scabiosa*. Bohemia mer.-occ., Dobrá (near Lenora), Vltavský luh (7048), 19.vii.2004, 1 ♂, on *Cirsium heterophyllum*, S. Benedikt leg., det. et coll. Bohemia bor.-or., Železnice – Doubravice quarry (5558), cca 400 m a.s.l., 6.viii.2005, on *Cirsium vulgare*, R. Stejskal lgt. et det., coll. J. Zahradník. Bohemia or.: Džbánov env., Hajka wood (6062), 15.vi.2001, 3 spec., M. Boukal leg., A. Hamet det. et coll., J. Fremuth revid.; Vysoká nad Labem (5860), 22.vi.2005, 1 spec., M. Mikát leg., det. et coll., J. Fremuth revid. Bohemia centr.: Srbsko, National Nature Reserve Koda, meadow in the valley of the Kodský potok stream (6050d), 280 m a.s.l., on a flower of *Cirsium vulgare*, 13.viii.2005, 1 ♂, P. Špryňar leg., det. et coll.; Korno (near Srbsko), meadow below the Korenský vrch hill (6050d), 340 m a.s.l., beating of *Crataegus* sp., 20.v.2007, 1 ♂, P. Špryňar leg., det. et coll.; Krupná (near Karlštejn), Vanovice rocks (6050d), 280 m a.s.l., beating of *Crataegus* sp., 22.v.2007, 1 ♀, P. Špryňar leg., det. et coll.; Kováry (near Zákolany), sloping meadow below the Kovárské stráně Nature Monument (5851b), 260 m a.s.l., on a bud of *Cirsium vulgare*, 25.vi.2006, 1 ♂, P. Špryňar leg., det. et coll. Bohemia mer.: Slavkov env. (7251), 750 m a.s.l., sloping meadow on limestone bedrock, 20.vii.2003, 2 ♂♂, 1 ♀, on *Centaurea scabiosa*, S. Benedikt leg., det. et coll.; Černá v Pošumaví env. (7250), 750 m a.s.l., sloping meadow on limestone bedrock, 20.vii.2003, 1 ♂, 1 ♀, on *Centaurea scabiosa*, S. Benedikt leg., det. et coll.; Vyšný (7151), 22.vi.2004, 2 spec., M. Snížek lgt. et coll., R. Stejskal det.; Lipová (near Loučovice), valley of the Lipový potok stream (7351), 18.vii.2004, 2 ♂♂, 2 ♀♀ (more spec. observed, very abundant occurrence), on *Cirsium heterophyllum*, S. Benedikt leg., det. et coll. A generalist species inhabiting various natural and seminatural habitats. According to Dieckmann (1983) it prefers colder habitats in hilly areas and in the mountains, in the Alps reaching up to 1800 m a.s.l. We recorded it also in warmer areas below 300 m a.s.l. (Kováry, Srbsko, Vanovice near Krupná). Its host plants include *Cirsium* (Scherf 1964), *Carduus*, *Centaurea* and *Arctium* (Dieckmann 1983). Distributed in Europe, North Africa, West Siberia, Near East and central Asia (Dieckmann 1983). In the Czech Republic known from Moravia, from Bohemia mentioned as doubtful (Strejček 1993: 141). Our list of new findings from 2001-2006 indicates a recent rapid spread of this species in Bohemia. Confirmed occurrence in Bohemia.

Rhynchophorinae

Sphenophorus abbreviatus (Fabricius, 1787). Moravia mer.: Valtice (7266), 13.-16.vi.2004, 1 spec., J. Hromádka leg., P. Špryňar det. et coll., J. Strejček revid.; Hevlín – Travní Dvůr (7264), 22.v.2005, 1 spec., field margin, V. Krivan lgt., R. Stejskal det. et coll.; Trkmanský

dvůr near Rakvice (7167), salt marsh, 4.ix.2005, 1 ♀, P. Moravec leg., S. Benedikt det. et coll. A thermophilous species occurring in wet habitats, according to Smreczyński (1972) and Lohse (1983) associated with plants of families Juncaceae, Cyperaceae and Poaceae. It is distributed from western, central (south-eastern part) and south-eastern Europe and Mediterranean area to Caucasus; in central Europe very rare (Lohse 1983). In the former Czechoslovak Republic so far reliably known only from Slovakia (Strejček 1993: 147). The only previous data from the Czech Republic were historical records from Prague (Lokaj 1869: 63 “auf Mauern und unter Steinen bei Prag, oft häufig”, 1870: 62). Strejček (2001: 108, 133) recently pointed out that these records are unconfirmed but probable. However, Lokaj (1869, 1870) did not mention *Sphenophorus striatopunctatus* (Goeze, 1777), which is the only *Sphenophorus* Schönherr, 1826 repeatedly confirmed from Prague in the 20th century (e.g. Strejček 2001). Moreover, the habitats mentioned by Lokaj do not correspond with the preference of *S. abbreviatus* for damp habitats. That is why we consider these records as misidentified *S. striatopunctatus* (cf. Strejček 2001: 133). Nevertheless, a revision of Lokaj's collection would be useful. Fleischer's records from the former Czechoslovak Republic (Fleischer 1930: 424, 1933: 230) did not mention any accurate locations. None of these records was accepted in the Czechoslovak check-list by Strejček (1993). This species has not been recorded previously in the relatively well-known territory of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO (to which the locality of Valtice belongs) (Strejček 1996). First reliable records from the Czech Republic.

DIECKMANN L. 1983: Beiträge zur Insektenfauna der DDR: Coleoptera – Curculionidae (Tanymericinae, Leptopiinae, Cleoninae, Tanyrhynchinae, Cossoninae, Raymondionyminae, Bagoinae, Tanysphyrinae). *Beitr. Entomol.* (Berlin), 33: 257–381. – FLEISCHER A. 1930: *Přehled brouků fauny Československé republiky*. Moravské museum zemské, Brno, 485 pp (in Czech). – FLEISCHER A. 1933: *Přehled brouků fauny Československé republiky* (Pokračování). *Čas. Morav. Zem. Mus.*, 28–29: 1–288b (in Czech). – LOKAJ E. 1869: Verzeichniss der Käfer Böhmens. *Archiv Naturwiss. Landesdurchforsch. Böhmen*, 1, Sect. 4: 7–77. – LOKAJ E. 1870: Seznam brouků českých. *Archiv Přírodověd. Proskoumání Čech*, 1, Sect. 4: 7–76 (in Czech). – LOHSE G. A. 1983: Unterfamilie Rhynchophorinae (Calandrinae), pp. 157–159. In: FREUDE H., HARDE K. W. & LOHSE G. A.: *Die Käfer Mitteleuropas. Band 11*. Goecke & Evers, Krefeld, 342 pp. – SCHERF H. 1964: Die Entwicklungsstadien der mitteleuropäischen Curculioniden (Morphologie, Bionomie, Ökologie). *Abh. Senckenberg. Naturforsch. Ges.*, 506: 1–335. – SMRECZYŃSKI S. 1972: *Podrodzina Curculioninae. Klucze do oznaczania owadów Polski; Cz. XIX: Coleoptera. Zeszyt 98d: Curculionidae*. PWN, Warszawa, 195 pp (in Polish). – STREJČEK J. 1993: Curculionidae, pp. 135–152. In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). Seznam československých brouků. *Fol. Heyrovskyana*, Suppl. 1: 3–172 (in English and Czech). – STREJČEK J. 1996: Coleoptera: Curculionoidea 1 (Anthribidae and Curculionidae), pp. 577–599. In: ROZKOŠNÝ R. et VAŇHARA J. (eds.): Terrestrial invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO III. *Folia Fac. Sci. Natur. Univ. Masarykianae Brunensis, Biologia* 94: 411–630. – STREJČEK J. 2001: *Katalog brouků (Coleoptera) Prahy. Sv. 2. (Catalogue of beetles (Coleoptera) from Prague. Vol. 2.)*. Praha, 142 pp (in Czech, German and English summaries).

Stanislav BENEDIKT, Částkova 10, CZ-326 00 Plzeň, Czech Republic;
e-mail: sbenedikt@seznam.cz

Robert STEJSKAL, Administration of the Podyjí National Park, Na Vyhliďce 5,
CZ-669 02 Znojmo, Czech Republic; e-mail: rstejskal@centrum.cz

Pavel ŠPRYŇAR, Administration of the Protected Landscape Area Český kras,
CZ-267 18 Karlštejn 85, Czech Republic; e-mail: sprynar@natur.cuni.cz

Larinus (Phyllonomeus) sturnus (Schaller, 1783) je ubikvistní druh obývající různé přírodní a polopřírodní biotopy. Podle Dieckmanna (1983) dává přednost chladnějším biotopům ve vrchovinách a horách, v Alpách vystupuje až k 1800 m n.m. Nalezli jsme jej však rovněž

v teplejších oblastech pod 300 m n.m. (Kováry, Srbsko, Vanovice u Krupné). Živnými rostlinami jsou druhy rodů *Cirsium* (Scherf 1964), *Carduus*, *Centaurea* a *Arctium* (Dieckmann 1983). Je rozšířený v Evropě, v severní Africe, na západní Sibiři, na Blízkém východě a ve střední Asii (Dieckmann 1983). V České republice je známý z Moravy, z Čech byl dosud uváděn jako pochybný nebo nedoložený (Strejček 1993). Náš výčet nových nálezů z let 2001-2006 zřejmě dokládá rychlé šíření tohoto druhu v Čechách v několika posledních letech. Jedná se o první nálezy potvrzující výskyt tohoto druhu v Čechách.

Sphenophorus abbreviatus (Fabricius, 1787) je teplomilný druh žijící na vlhkých stano-
vištích, podle některých autorů (Smreczyński 1972, Lohse 1983) vázaný na rostlinné druhy
z čeledí Juncaceae, Cyperaceae a Poaceae. Je rozšířený od západní, střední (jihovýchodní část)
a východní Evropy a Středozevní oblasti až na Kavkaz; ve střední Evropě je velmi vzácný
(Lohse 1983). Z území bývalého Československa je spolehlivě známý jen ze Slovenska
(Strejček 1993). Z území České republiky byl tento druh uvedený Lokajem z Prahy (Lokaj
1869: 63, 1870: 62 „na zdích a pod kameny u Prahy, někdy hojný“). Strejček (2001: 108, 133)
nedávno upozornil na to, že Lokajovy (1869, 1870) údaje jsou nepotvrzené, ale možné. Lokaj
ovšem ve své práci vůbec neuvádí druh *Sphenophorus striatopunctatus* (Goeze, 1777), který
je jediným zástupcem rodu *Sphenophorus* Schönherr, 1826 opakovaně nalézaným na území
Prahy ve 20. století (např. Strejček 2001). Navíc Lokajem uvedená stanoviště neodpovídají
bionomickým nárokům druhu *S. abbreviatus*. Proto považujeme Lokajův údaj za výsledek
záměny s druhem *S. striatopunctatus* (viz též Strejček 2001: 133). Revize Lokajovy sbírky
by přesto byla žádoucí. Fleischerovy údaje z bývalé Československé republiky (Fleischer 1930:
424, 1933: 230) jsou jen velmi obecné, bez přesnější lokalizace. Žádný z nich nebyl přijat
v československém check-listu (Strejček 1993). Druh nebyl dosud uváděn ani z poměrně dobře
známé oblasti Biosférické rezervace Pálava (Strejček 1996), kam patří naše lokalita Valtice.
Naše údaje jsou prvními spolehlivými údaji o výskytu tohoto druhu v České republice.